EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 16.7.2008
SEK(2008) 2119

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

Oheisasiakirja

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

yhteisen ympäristömerkkijärjestelmästä

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

{KOM(2008) 401 lopullinen}
{SEK(2008) 2118}

Tiivistelmä

EU:n ympäristömerkkijärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 1992. Ympäristömerkkiasetuksen[1] 20 artiklan mukaan komission on tarkasteltava järjestelmää sen soveltamisesta saadun kokemuksen pohjalta ja ehdotettava tarvittaessa asianmukaisia muutoksia asetukseen.

Järjestelmän yleisenä tavoitteena on tukea tuotteiden kestävää tuotantoa ja kulutusta sekä palveluiden kestävää tarjontaa ja käyttöä määrittelemällä vertailuarvot hyvälle ympäristönsuojelulliselle tasolle. Ympäristömerkin avulla nämä tuotteet ja palvelut tuodaan kuluttajien tietoon. Ympäristömerkki edistää sellaisten tuotteiden ja palvelujen käyttöä, joiden ympäristövaikutukset ovat vähäisemmät kuin muiden saman ryhmän tuotteiden tai palvelujen. Ympäristömerkkijärjestelmää on myös voitava käyttää kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevan Euroopan komission laajemman toimintakehyksen olennaisena ja toimivana osana, ja se on voitava yhdistää helposti muihin välineisiin, joita ovat muun muassa ympäristöä säästävät julkiset hankinnat, ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä (EMAS) ja ekologista tuotesuunnittelua koskeva direktiivi.

Yhteisön ympäristömerkkiä koskeva uudelleentarkastelu ja vaikutusten arviointi alkoi helmikuussa 2002, jolloin käynnistettiin laaja-alainen arviointitutkimus ympäristömerkistä[2]. Uudelleentarkastelun lisäksi on järjestetty useita intressitahojen kuulemisia, jotka huipentuivat internetissä järjestettyyn julkiseen kuulemiseen vuoden 2007 alussa. Kuulemisen tulokset osoittivat, että ympäristömerkkiasetukseen on tehtävä merkittäviä muutoksia. Vaikutusten arviointi osoittaa, että nykyisellä järjestelmällä ei saavuteta sille asetettuja tavoitteita, koska se tunnetaan huonosti ja on otettu heikosti käyttöön teollisuudessa. Tämä johtuu muun muassa järjestelmään liittyvien menettelyjen ja hallinnon liiallisesta byrokraattisuudesta.

Vaikutusten arvioinnissa tarkasteltiin kolmea pää- tai makrovaihtoehtoa: jatketaan nykyisen lähestymistavan soveltamista; järjestelmä poistetaan käytöstä; tai järjestelmää muutetaan. Viimeksi mainitussa vaihtoehdossa analysoitiin useita mikrovaihtoehtoja, joita tarkasteltiin sitten yhtenä toimenpidekokonaisuutena, jotka edustavat parasta tapaa muuttaa järjestelmää. Vaikutusten arvioinnin jälkeen valittiin viimeksi mainittu vaihtoehto. Järjestelmän muuttamiseksi ja yksinkertaistamiseksi ehdotetaan seuraavaa toimenpidekokonaisuutta:

- Asetus muotoillaan siten, että se sopii paremmin yhteen muiden kestävään tuotantoon ja kulutukseen liittyvien komission toimien kanssa.
- Merkin soveltamisalaa laajennetaan.
- Otetaan käyttöön toimia, joilla edistetään yhdenmukaistamista muiden ympäristömerkkijärjestelmien kanssa: EU:n ympäristömerkin myöntämisperusteet toimivat normina muille ympäristömerkinnöille; kansallisissa ympäristömerkkijärjestelmissä laaditut myöntämisperusteet voidaan hyväksyä nopeutetulla menettelyllä.
- Otetaan mukaan uusia tuoteryhmiä ja nopeutetaan myöntämisperusteiden laadintaa.
- Laaditaan malli myöntämisperusteisiin liittyville asiakirjoille, jotta ne olisivat helppokäyttöisempiä.

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1980/2000, annettu 17 päivänä heinäkuuta 2000, tarkistetusta yhteisön ympäristömerkin myöntämisjärjestelmästä (http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/pdf/regulation/001980_en.pdf).

[2] http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/revision_en.htm

- Myöntämisperusteita laadittaessa otetaan huomioon ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat ohjeet.
- Arviointi- ja todentamismenettelyjä yksinkertaistetaan ja vuosimaksut poistetaan.
- Otetaan käyttöön toimivaltaisten elinten vertaisarviointi.
- Tehostetaan markkinointia.

Voidaan odottaa, että järjestelmän muuttaminen ja yksinkertaistaminen johtaa yhtäältä merkkiä käyttävien yritysten määrän merkittävään kasvuun ja siten myös markkinoilla olevien ympäristömerkillä varustettujen tuotteiden lisääntymiseen ja toisaalta niiden kuluttajien lukumäärän kasvuun, jotka tuntevat ympäristömerkin ja ovat valmiita ostamaan ympäristömerkillä varustettuja tuotteita. Sen odotetaan myös johtavan EU:n ympäristömerkin myöntämisperusteiden käytön lisääntymiseen julkisissa hankinnoissa. Ympäristömerkki on paremmin räätälöity poliittisten päättäjien tarpeisiin, etenkin kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevan toimintasuunnitelman yhteydessä, ja sitä käytetään tuotteiden ja palvelujen ympäristönsuojelullista tasoa koskevana mittapuuna ja tiedotusvälineenä.

Järjestelmän taloudelliset ja ympäristövaikutukset riippuvat ympäristömerkin menestyksestä, joka puolestaan riippuu muun muassa siitä, kuinka hyvin se sovitetaan yhteen muiden sellaisten politiikan välineiden kanssa, joilla pyritään edistämään tuotteiden koko elinkaaren aikaiseen ympäristönsuojelulliseen tasoon liittyvää innovointia. Kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevissa komission tulevissa toimissa tarkastellaan tapoja käyttää erilaisia tuotepolitiikan välineitä johdonmukaisella ja koordinoidulla tavalla, jotta voidaan maksimoida niiden kokonaisvaikutus sekä innovoinnin että ympäristöystävällisempien tuotteiden myynnin edistäjinä. Koska ympäristömerkki on osa tätä toimenpidekokonaisuutta, sen vaikutuksia on arvioitava osana tätä kokonaisuutta.

Vaikutusten arvioinnissa päädyttiin tulokseen, jonka mukaan muutettu ympäristömerkkijärjestelmä voi vapaaehtoisena välineenä tuottaa taloudellista nettohyötyä EU:n taloudelle ja lisätä kilpailua sekä parantaa EU:n kilpailukykyä. Ympäristömerkki toimii siis markkinoiden ehdoilla ja on yksinkertaistetussa muodossaan malliesimerkki paremman sääntelyn mukaisesti säädöksestä.